

ТРАГІЧНА УВАРТЮРА, АБО СПОГАД ДО

Він вийде з цього підземелля! Марійчина вервечка зігрівала серце. Як Іванкові бракувало любові подруги! Якби вона була поруч, то навіть цей сирий і темний підвал засяяв би барвами надії. Якби... Врешті Іванко не був егоїстом, тішився, що дівчина в безпеці. Хотів у це вірити! Раз по раз інформаційний простір трусили європейські новини – українці загинули в автотроці, перевернувся автобус, є постраждалі, серед них українці... На українського спортсмена напав москальський неадекват, українку згвалтували, зниклу дівчинку-біженку знайшли вбитою, українського підлітка покалічили, в української молодой матері викрали дитину, а її з матір'ю знайшли вбитими... Можна було збожеволіти від «щасливого» життя тих, хто втівав від війни. Не кожен міг адаптуватися в чужому, хай і привітному чи й не дуже світі. Інша ментальність, культура, традиції, спосіб мислення і буття. Все інакше і незвичне. У пріоритеті було знання мови, яке відкривало перспективи для навчання і перебування в країні,

яка надавала допомогу, місце проживання і працевлаштування.

Марічка не мала таких проблем, як і її родина. Пан Острозький, схоже, займався тим, що має допомогти Україні, і це була не вакцина від COVID-19, про який дуже швидко забули 24 лютого 2022 року... Надривно вила сирена...

– Відбій повітряної тривоги!

29.01.2022 року, Львів

– Ми їдемо, – Марійка тренувалася вимовляти цю фразу перед дзеркалом цілий тиждень.

Зупинялася після «ми», і спазми сковували її горло... Батько не пояснював цього рішення, а швидше, виконував вказівки. Дівчина могла хіба здогадуватися... Її татко працював не тільки з вірусами...

– Я вперше в житті знайшла справжніх друзів, мені добре вдома! – неконфліктна Марійка перетворилася на бунтівну тинейджерку. – Їдьте без мене, я залишусь із бабусею. Я немала дитина і цілком зможу вчитися та давати собі раду. Ще й бабусі допомагатиму, правда ж? – з надією поглядала на вірну союзницю.

Бабуся зітхала – цього разу не могла обстояти онуку, бо й її закордонні документи у пришвидшеному порядку готувалися для виїзду з України.

– Ми всі їдемо, ніхто не залишається цього разу у Львові, – матір не хотіла розчаровувати доньку.

Перше кохання – це так чудово, її дитина перебуває в тому невинному стані романтичних почуттів, коли цвітуть квіти і співають пташки, а в животі пурхають метелики неконтрольованого щастя. Безтурботна юність! Така швидкоплинна і беззахисна. Проте вибору не було!

– Ніхто?! Тобто ми втікаємо? Від... – питання зависло в повітрі. – Це правда, і я маю покинути друзів, Львів і все чудове в моєму житті на загибель? Що буде з Іванком, Тимком, школою та нашим красивим містом? Що буде з Україною?!

– Не перебільшуй, – стримано зупинив цю словесну тираду дещо роздратований чоловік.

Він не звик до скандалів, бо його вказівки виконувалися без уточнень. Йому вірили, довіряли і сам Острозький ніколи не зловживав тією довірою рідних.

Почувався деспотом, тираном чи... Погляд доньки таврував його зрадником, який втікає від небезпеки і залишає напризволяще чи навіть на загибель рідну землю.

– Маріє! – таке звернення свідчило про серйозність розмови. – Цілковито поділяю твоє обурення. Єдине, не можу так бурно відреагувати на наказ, який маю виконати за замовчуванням. Ніхто не питає моєї думки чи згоди, розумієш?!

– Щодо тебе – так, стосовно себе – такого сказати не можу, – ще впиралася дівчина.

– Тобто пропонуєш залишити тебе саму?!

– Чом би й ні? Мамаї про мене потурбуються.

– Повір, у Мамаїв не бракуватиме турбот...

– Тату! Що відбувається? Ми рятуємо власне життя на іншому краю світу, чи не так, бо Україну знищать?! Значить, буде... – Марічка аж раптом поперхнулася від сліз, які рікою ринули з очей, – війна? Справжня, руйнівна?

– Дитино, у татка така робота і не вперше вирушаємо... – мама не закінчила фразу, бо в кімнату влетіли молодші і здивовано дивилися на старшу сестричку.

– Марічка плаче?! – дуєтом випалили.

Дивина! Її не сварили навіть за витівки молодших. Кожен відповідав за власні провини. Що сталося?

Марійка стишилася. Що-що, а лякати малих не мала права. Це справа дорослих.

Мама кліпнула до бабусі і та спокусила малих щойно спеченими булочками, які наповнили весь дім ароматом ванілі і цинамону.

– Я не плачу! – ще заспокоїла дітей, і ті радісно випурхнули з кімнати за бабусею.

– Отже, ми рятуємося, а інші чекатимуть катастрофи? – виклично глянула на батьків.

– Ми не знаємо майбутнього, – Острозький раптом опустився на диван і втомлено потер очі.

Скільки підряд ночей він не спав і думав, яке рішення прийняти. Але йому не давали вибору. Того вибору, якого він не давав зараз рідним. Чи рятував, чи втягував у халепу. Проєкт, над яким працював, потребував ідеальних умов, яких в Україні не гарантував ніхто. Від успішного результату залежало майбутнє, без перебільшень, країни.

– Але можу запевнити, що там... буде більше користі, ніж залишитися тут.

– А якщо тут усі загинуть? Всі, кого любимо, то яка користь з тієї «користі»?! – не вгавала Марічка.

– Чи буде безпечно? – ймовірно, витік інформації вже стався. Мінімальний наразі, тому треба було поспішати. – Один Бог то знає. Зараз ми маємо вирушити в дорогу. Якщо полегшає від цієї думки, то знай, що ризик трагізму завжди присутній у нашому житті. Тому просто довірся і прийми наше родинне рішення.

Тренування перед дзеркалом не допомагало.

Іванко теж був напруженим – батьки зникли з поля зору. Знову відрядження і мовчання, хіба короткі повідомлення в месенджері...

У суботу ввечері Острозькі чаювали в бабусі та дідуся Іванка. Якось спонтанно вони запросилися в гості. Бабуся спекла свій фірмовий торт і «панські»

булочки з марципанами. Батьків Іванка не було, і це дещо засмутило Острозького. Врешті дорослі гомоніли про все на світі, оминаючи ті тривожні сигнали, які лунали з далекої Америки та Британії...

– Треба поговорити, – раптом рішуче звелася на ноги Марічка.

– То йдемо...

Старші не зреагували, хіба Острозький зітхнув:

– Це поранить обох. Ми прийшли попрощатися, – нарешті ніби камінь із плеч скинув.

– Розумію, – кхекнув пан Данило. – Два роки тому ви прибули для порятунку від «чуми», тепер... у повітрі зловонний дух війни. Маєте власну місію.

– Не вважаєте, що втікаємо, кидаємо напризволяще?

– Мій добродію, я вже немолодий чоловік і життя в архівах багато чого навчило.

– Марічка впирається, – ніяково повідомила її мати.

– Не дивно, – сумно всміхнулася бабуса. – Ми б залюбки її прийняли...

– І ми вдячні, але це... УМОВА...

– Розумію, – знову кивнув пан Данило.

– Якщо на Львів полетять, – запнувся.

Цей жах снівся щоночі – ядерний гриб над Оперою...

Бабця злякано перехрестилася, не зронивши жодного слова.

– Все ті ж незмінні слова – «A peste, fame, bello libera nos Domine!» – «Від чуми, голоду, війни врятуй нас, Господи». Чейже, моровицю пережили, а війну та голод, мосьпане, як Бог дасть... Діти вже при виконанні, так розумію. Маємо одну радість – Іванка. Заледве вмовили повернутися. Прикипів серцем до Василівки, але хотів побачити... друзів. Видно, що саме Марічка манила до Львова.

Лікар не знав, що має казати. Красномовна мовчанка не потребувала втручання зайвих пустих звуків. Кожен думав про своє...

В іншій кімнаті, навпаки, відбувалася бурхлива розмова.

– Їдеш? Краще б я залишився у Василівці! Для чого повернувся до Львова? Я ж без тебе не зможу! Розумієш? Відтоді, як ти відвернула від мене Чорну Смерть!

Марічка здивовано вдивлялася в Іванка – без слів розуміла, що його серце так палає, як і її, але Ці слова просто шокували:

– Як це?!

– Неважливо! Нічого не має жодного сенсу, крім нас. Можливо, рано давати обітниці, але... ти – моя єдина. Як у вовків, – Іванко раптом замовк і безвільно опустився в крісло.

Хотілося голосно, по-дитячому, істерично заревіти. О! Швидше, завити срібним вовком на повню!

– Іванку! – опустилася поруч і притулилася до хлопця.

Відчулася часточкою не підлітка, а могутнього лицаря, який щитом любові закрив би, захистив від зла світу.

– Не можу керувати подіями, але поки жива, моє серце належатиме тобі...

Вони сиділи, обійнявшись, без ліку часу... у двері вже давно стукали, але вони не чули.

– Іванку! Відчини! – голос дідуся збудив би мертвого.

– То заходьте, – не впізнав власного голосу...

Дорослі ошелешено розглядали дітей, відчуючи їхнє німе горе...

– П'єта! – прошепотів дідусь.

Втрачені надії, оплакування мрії, які першими пролісками пробивалися крізь замерзлий ґрунт. А тепер, здавалося, ця зима надовго...

– Не хочу бути голослівним, але маймо сподівання, – почав було.

– Не треба, тату. Ти ж не знаєш, що буде. Пустомовство рани не загоїть, – дівчина підвелася на ноги і мовчки вийшла з кімнати, міцно стискаючи в руках Іванкову вервицю. Свою ж вона залишила хлопцеві.

Батьки були змученими. Роман похмуро мовчав, Оленка намагалася урезонити сина. На кілька днів їх відпустили додому, а тут син бунтує. Мріяли хоч трохи забутися серед рідних. Але де ж там!

– У дідуся Олексі ювілей, і ми не поїдемо?! Хочете мене просто знищити? – Іванко запрягся, що сам поїде у Василівку.

– Зараз дуже непевний час, сину. Ти ж нещодавно повернувся з Василівки! Там нічого не змінилося за три тижні! А нас відпустили на декілька днів.

– От і скористайтеся нагодою, – не вгавав хлопець. – Дідусь чекає, бабця готується, а ви пропаганду слухаєте. УЖЕ мало щось початися, але наразі тихо. Армія на кордоні? То хай там і згинуть «тарганові воїни».

– Поїдемо, – раптом глухо пробубонів Роман. – Можливо й... варто.

Багатозначний погляд зупинив супротив дружини. Вони знали, що все питання часу – не на дні, а на години. Пісок сипався тонесенькою цівкою, і коли досиплеться до дна – почнеться. Божевілля не спинити!

– Збирай речі, – коротко скомандував, але радісного Іванка вже вітром здуло з кімнати.

– А якщо почнеться? – нервово крутив вуса дідусь Данило.